

Latina II

- BATXILERGOA
- LANBIDE HEZIKETA
- GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

**Unibertsitatera
Sartzeko Ebaluazioa**

UPV/EHU

2017

Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu.

Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.

Azterketa honek parte hauek ditu:

- Testuaren itzulpena: 0-5 puntu.
- 1. galdera: esaldi baten analisi sintaktikoa: 0-1 puntu.
- 2. galdera: hiru hitzen analisi morfologikoa: 0-1 puntu.
- 3. galdera: lexikoa eta fonetika: 0-1 puntu.
- 4. galdera: latin-literatura: 0-1 puntu.
- 5. galdera: Erromaren ondarearen iraupena. Adierazitako obra irakurri izana frogatzea (0-0,5 puntu), eta gure hizkuntzetako erregistro jasoetan gaur egun erabiltzen dugun latinezko esaldi bat eta esamolde juridiko bat itzultzea edo/eta haiei buruzko iruzkin labur bat egitea (0-0,5 puntu).

Hiztegia erabil daiteke.

Este examen tiene dos opciones. Debes contestar a una de ellas.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

Este examen consta de las siguiente partes:

- Traducción del texto, que se calificará de 0 a 5 puntos.
- Cuestión 1ª: análisis sintáctico de una frase: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 2ª: análisis morfológico de tres palabras: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 3ª: léxico y fonética: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 4ª: literatura latina: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 5ª: pervivencia del legado de Roma. Demostración de haber leído la obra señalada (de 0 a 0,5 puntos) y traducción y/o breve comentario de una locución latina usada en la lengua culta actual o de un aforismo jurídico latino vigente en la actualidad (de 0 a 0,5 puntos).

Se permitirá el uso de diccionario.

A AUKERA

Zesar iritsi zenean, Galiako biztanleak bi alderditan bananduta zeuden. Sekuanoek, beren gutxiagotasun-egoera zela eta, itunak egin zituzten beste herri batzuekin.

Cum Caesar in Galliam venit, alterius factionis principes erant Haedui, alterius Sequani¹. Hi, cum per se minus valerent, quod summa auctoritas antiquitus² erat in Haeduis magna eorum erant clientelae, Germanos sibi adiunxerant³ eosque ad se magnis iacturis pollicitationibusque perduxerant. (Caes., Gall., VI, 12).

Oharrak

- 1) *Haedui, Sequani*: Galiako herriak.
- 2) *antiquitus*: adberbioa.
- 3) *adiunxerant*: *adiungo* aditzetik.

Galderak

1. Itzul ezazu testua (hiztegia erabiliz) . 5 puntu.
2. Egin ezazu *Hi ... adiunxerant* esaldiaren analisi sintaktikoa. 1 puntu.
3. Egin ezazu *valerent*, *adiunxerant* eta *iacturis* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu.
4. Erantzun bi galdera hauetako bati bakarrik: 1 puntu.
 - a) Adierazi zein diren latinezko *operarius*, *-ii* eta *saecularis*, *-e* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
 - b) Adierazi euskarazko zer hitz ezagutzen dituzun latinezko *miraculum*, *-i* eta *carcer*, *-eris* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Prosa klasikoa: Zizeron. 1 puntu.
6. Erantzun a) galderari eta b) galderari.
 - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Epidiko* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk obra irakurri duzula frogatzeko. 0,5 puntu.
 - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat: *Captatio benevolentiae* eta *Nemo esse iudex in sua causa potest*. 0,5 puntu.

B AUKERA

Gaio Manliok –Katilinaren aldeko matxinatuetako bat– mezu bat bidali dio Senatuari eta Zizeroni leial zitzaien Martzio Rex erromatar jeneralari; mezu horren bidez, Manliok Katilinaren matxinadaren zergatikoak azaldu nahi ditu.

Dum haec Romae geruntur, C. Manlius legatos mittit ad Marcium Regem cum mandatis huiusmodi: «Deos hominesque testamur, imperator, nos arma neque contra patriam cepisse neque ut periculum aliis faceremus, sed ut corpora nostra tuta¹ essent, quia expertes² sumus patria atque fortunis». (Sall., *Catil.*, 32-33).

Oharrak

- 1) *tuta*: *tutus*, -a, -um adjektibotik.
- 2) *expertes*: *expers*, -*pertis* adjektibotik (ablatiboan dagoen osagarri batekin erabiltzen da).

Galderak

1. Itzul ezazu testua (hiztegia erabiliz). 5 puntu.
2. Egin ezazu *Dum haec ... huiusmodi* esaldiaren analisi sintaktikoa. 1 puntu.
3. Egin ezazu *imperator*, *cepisse* eta *faceremus* hitzen analisi morfoloikoa. 1 puntu.
4. Erantzun bi galdera hauetako bati bakarrik: 1 puntu.
 - a) Adierazi zein diren latinezko *aperire* (*aperio* aditzetik) eta *regula*, -*ae* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
 - b) Adierazi euskarazko zer hitz ezagutzen dituzun latinezko *liber*, -*bri* (akus. sg. *librum*) eta *rota*, -*ae* hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Erromatar antzerkia (Plauto eta Terentzio). 1 puntu.
6. Erantzun a) galderari eta b) galderari.
 - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Epidiko* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk obra irakurri duzula frogatzeko. 0,5 puntu.
 - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat: *Iunior / Senior* eta *Legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus*. 0,5 puntu.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

- 1) Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
 - Gehienez, 5 puntu.
 - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latin gramatikaren ezagutza.
- 2) Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia bai esaldi horretako elementu bakoitzaren funtzioa.
- 3) Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda galdera hitzak testuinguru horretan duen balioari dagokiola (adib.: zer da «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuinguru hartu gabe).
- 4) Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latin lexikoak gaztelanian edo euskaran izan duen eragina.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare hitzen artean bereiztea, aipatutako hitzen kopurua eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena.
- 5) Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderan aipatzen den literatura generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu (batez ere literatura genero horri dagozkion obrei buruz jardunez).
- 6) a) Itzulitako obra latindar baten irakurketa.
 - Gehienez, 0,50 puntu.
 - Galderaren helburu bakarra da jakitea ikasleak eskatu zaion obra irakurri ote duen; horretarako behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.b) Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldien eta esaeren zerrenda.
 - Gehienez, 0,50 puntu.
 - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.

OHARRA: Zenbait latin-hiztegitan, gramatikari buruzko eranskina dator (deklinabideen taulak, aditzen taulak...) eta ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bera izatea horien erabileraz: hiztegiarekin batera erabili ahal izango dira.